

Δέσμη Ενεργειακών Κοινοτήτων: το κίνημα της ενεργειακής δημοκρατίας στην Ελλάδα ωριμάζει

Φωτογραφία: Σοφία Στεφανάκη

Το κίνημα της ενεργειακής δημοκρατίας συνεχίζει να μεγαλώνει και να ωριμάζει. Στο υπόβαθρο μιας συνεχιζόμενης ενεργειακής κρίσης, οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να παρέχουν φθηνή, καθαρή, τοπικά παραγόμενη ενέργεια στα μέλη τους. Έτσι, αποτελούν εργαλείο για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, της συλλογικής περιβαλλοντικής δράσης, αλλά και της ενδυνάμωσης των πολιτών.

[Η Δέσμη Ενεργειακών Κοινοτήτων \(Δέσμη\)](#) αποτελεί Πανελλαδικό φορέα εκπροσώπησης ενεργειακών κοινοτήτων ανοικτού τύπου και ευρείας βάσης . Ιδρύθηκε επίσημα το 2024, αλλά ήδη μετρά χρόνια δράσεων, με τα μέλη της να οργανώνουν συλλογικές δράσεις πολιτικής συνηγορίας και καλλιέργειας δεξιοτήτων. Σήμερα αριθμεί 20 ιδρυτικά μέλη και περιβάλλεται από 7 υποστηρικτικούς φορείς, όπως ακαδημαϊκά ιδρύματα, περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς της κοινωνίας των πολιτών, ενώ πολλές ακόμη κοινότητες έχουν εκφράσει ενδιαφέρον να συμμετάσχουν.

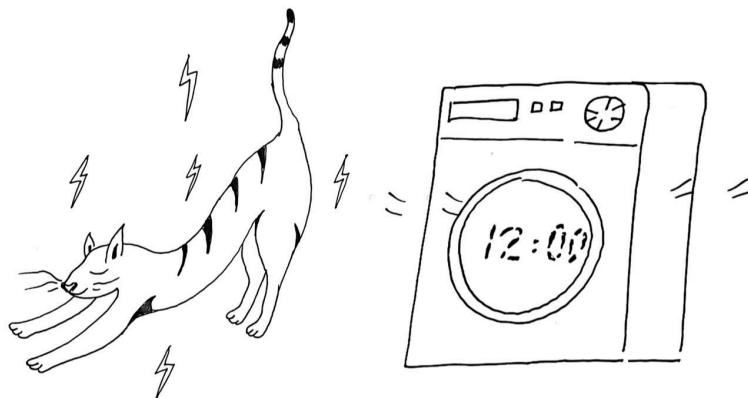

Τη Δευτέρα 21 Οκτωβρίου η Δέσμη διοργάνωσε το πρώτο πανελλαδικό συνέδριο ενεργειακών κοινοτήτων στο Σεράφειο. Το συνέδριο αποτέλεσε μια ευκαιρία για δικτύωση μεταξύ των ίδιων των ενεργειακών κοινοτήτων, πολιτικών ιθυνόντων, φορέων της κοινωνικής οικονομίας, αλλά και ευρύτερα της αγοράς. Κατά τη διάρκεια της μονοήμερης εκδήλωσης συζητήθηκαν τα πιο καίρια ζητήματα που αφορούν τις ενεργειακές κοινότητες στην Ελλάδα σήμερα, όπως η συμμετοχή τους σε νέες καινοτόμες δραστηριότητες όπως π.χ. η αποθήκευση, η ενεργειακή ευελιξία, και η εξοικονόμηση.

Φωτογραφία: Σοφία Στεφανάκη

Δύο δυναμικοί διάλογοι γύρω από τα ζητήματα της Δίκαιης Μετάβασης και της πρόσβασης των ενεργειακών κοινοτήτων στον ηλεκτρικό χώρο, ανέδειξαν πολλαπλές προκλήσεις, αλλά και ευκαιρίες. Δόθηκε έμφαση στη δυσκολία μικρών ενεργειακών κοινοτήτων να συνδεθούν στο δίκτυο, λόγω κορεσμού, και δη σε περιοχές δίκαιης μετάβασης, όπως στη Δυτική Μακεδονία, όπου ο κεντρικός ενεργειακός σχεδιασμός έχει δώσει απόλυτη προτεραιότητα σε μεγάλα έργα ιδιωτών επενδυτών. Συζητήθηκε η ανάγκη προώθησης έργων αποθήκευσης, με υποστήριξη από δημόσιους πόρους (όπως π.χ., το ΕΣΠΑ) ώστε οι ενεργειακές κοινότητες να μπορέσουν να προχωρήσουν με την ανάπτυξη νέων έργων. Τέλος, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των Δήμων στην προώθηση μιας τοπικής δίκαιης ενεργειακής μετάβασης. Οι Δήμοι μπορούν να συνεργαστούν με ενεργειακές κοινότητες πολιτών, συνδιαμορφώνοντας έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (π.χ., φωτοβολταϊκά) ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των νοικοκυριών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων τοπικά.

“Ενεργειακή Ευελιξία” Σχέδιο της Ίριας Βρεττού για το Συνέδριο

Καθ'όλη τη διάρκεια του συνεδρίου δόθηκε επίσης έμφαση στο ρόλο των ενεργειακών κοινοτήτων να ενδυναμώσουν και να ενημερώσουν τα νοικοκυριά για την ψηφιακή μετάβαση του ενεργειακού τομέα. Συγκεκριμένα, καθώς αυξάνεται η διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα, οι πολίτες θα πρέπει να προσαρμόσουν το ημερήσιο προφίλ κατανάλωσής τους - π.χ., να βάζουν πλυντήριο ή να φορτίζουν το ηλεκτρικό αμάξι τους το μεσημέρι, όποτε και η παραγωγή από φωτοβολταϊκά είναι μέγιστη και οι τιμές ενέργειας χαμηλές. Η λεγόμενη “[ενεργειακή ευελιξία](#)” αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς πυλώνες του μελλοντικού συστήματος, και ήδη έχει πρακτικές απολήξεις στην καθημερινότητα των πολιτών, όπως διαφαίνεται από την [κατάργηση του νυχτερινού τιμολογίου](#), και αντικατάστασή του από το μεσημβρινό τιμολόγιο.

Φωτογραφία: Σοφία Στεφανάκη

Η εκδήλωση έκλεισε με ένα συμμετοχικό εργαστήριο από το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ σχετικά με την καταγραφή του [κοινωνικού αντικτύπου των ενεργειακών κοινοτήτων](#). Ο σκοπός του εργαστηρίου ήταν να αναδείξει πρακτικές κοινωνικές δράσεις, όπως την παροχή δωρεάν ηλεκτρικού ρεύματος ή πέλλετ βιομάζας για θέρμανση από ενεργειακές κοινότητες προς ευάλωτα νοικοκυριά. Η ανάδειξη της κοινωνικής διάστασης των ενεργειακών κοινοτήτων αποτελεί και την ειδοποιό διαφορά τους από ιδιωτικά έργα ΑΠΕ, τα οποία εστιάζουν αποκλειστικά στο κέρδος. Αυτό αποτέλεσε και ένα από τα βασικά συμπεράσματα του Συνεδρίου: η ανάγκη συντονισμένων δράσεων συνηγορίας ώστε το μοντέλο των ενεργειακών κοινοτήτων, και άρα το δικαίωμα των πολιτών να παράγουν συλλογικά τη δική τους ενέργεια, να προστατευθεί και να επεκταθεί, παρά τις [αντιδράσεις](#) από φορείς της αγοράς.